

HAPŠENJE KARADŽIĆA RUŠI MIT O NEKAŽNJIVOSTI

Author: IWPR
ICTY

Njegovo hapšenje u jednom beogradskom predgrađu sugerira da je preveliki broj ljudi bio spreman da poveruje da on nikada neće moći da bude uhvaćen.

Hapšenje Radovana Karadžića imaće brojne posledice po sve zainteresovane aktere. Za početak, međunarodno pravosuđe će proslaviti pobedu koju je dugo čekalo i pozdraviti to što je omogućeno suđenje osobi za koju se smatra da je u periodu od 1992. do 1995. bila glavni arhitekta i podstrekač krvoprolića u Bosni.

Širom sveta, Karadžića smatraju za možda najznačajnijeg i najkrivljeg osumnjičenika za ratne zločine u Evropi nakon Drugog Svetskog rata.

Pa ipak, predstojeće suđenje u Hagu neće predstavljati puko potvrđivanje onoga „što smo svi znali“ o bivšem lideru bosanskih Srba. Procedura krivičnog prava podrazumeva precizna pravila i rokove koji mogu dovesti do toga da slučaj potraje znatno duže nego što očekuje nestrpljiva javnost.

Brojne su pouke sa suđenja pokojnom Slobodanu Miloševiću, a još veći broj njih treba izvući iz postupaka koji su trenutno u toku i koji se vode protiv srpskog nacionalističkog lidera Vojislava Šešelja i hrvatskih lidera Herceg-Bosne.

Ostaje da se vidi da li će Haški tribunal, a pogotovo tužilac, biti dovoljno brzi nakon što počne suđenje Karadžiću.

Prilično sam siguran u to da će se Karadžić opredeliti za istu taktiku kao i Milošević, koji je prvih nekoliko sedmica potrošio na pitanja koja se tiču „projekta Velike Srbije“ – što je tema koja se veoma dobro kotira kod domaće javnosti. Taj niz pitanja je bio shvaćen na pogrešan način, usled čega je propuštena prilika da se Milošević od prvog dana suoči sa leševima, spaljenim selima, ili kamionom-hladnjačom pretvorenim u ogroman mrtvački kovčeg i potopljenim u Dunav.

Novom tužiocu se pruža prilika da izbegne ponavljanje te greške i odmah pređe na stvar – na sirove dokaze neselektivnog granatiranja, snajperskog delovanja po civilnim ciljevima, opsadu i izgladnjivanje pola tuceta ili više bosanskih gradova, masovno etničko čišćenje i ostala zlodela koja su počinili Vojska Republike Srpske (VRS) i bliske joj paravojne jedinice.

Mirne i nimalo spektakularne okolnosti Karadžićevog hapšenja, u samom srcu Srbije, dovele su u pitanje nekoliko mitova u čiju je istinitost međunarodna zajednica samu sebe ubedila. Prvi od njih je taj da se on skriva u neprohodnim planinama na razmeđu Bosne, Srbije i Crne Gore. Taj mit je i dodatno bio osnažen time što su snage NATO-a na Palama i u istočnoj Bosni često provodile i teatralne potrage za beguncem.

Činjenica da je Karadžić naposljetku uhapšen u beogradskom predgrađu kazuje mnogo toga o količini kompetencije, koordinacije i političke volje međunarodne zajednice.

Mora da su se svi oni koji su sudelovali u prikrivanju Karadžićevog identiteta podsmevali lakoći sa kojom je međunarodna zajednica nasedala na njihove priče i laži. Režim u Srbiji je pogotovo nasamario Evropsku

Uniju nudeći joj izmišljene, pogrešne teorije i „dokazujući“ joj tobože temeljitim istragama da begunac nije u Srbiji. Dodatni je „dokaz“ ponuđen u vidu povremenih izveštaja o tome da je optuženik viđen u nekom udaljenom manastiru, poput onog na planini Atos u Grčkoj.

Priroda hapšenja takođe predstavlja problem za one koji su se trudili da razotkriju zakulisnu kampanju čiji je cilj bio zaštita Karadžića.

Trenutne reakcije evropskih političara i zvaničnika EU-a, koji su pohvalili srpske vlasti, njima zvuče neprikladno i licemerno. Čelnica delegacije Evropskog Parlamenta za jugoistočnu Evropu, Doris Pack (Doris Pack), izjavila je kako bi trebalo „da budemo zahvalni Srbiji za ovaj uspeh“. A stvarna je istina dijametralno suprotna – „uspeh“ Srbije sastoji se u prikriivanju i zaštiti Karadžića, koji su potrajali više od jedne decenije.

Šteta je što će srbijanski establišment EU-u isporučiti politički račun za ovo bezbolno hapšenje, te profitirati uprkos tome što je godinama obmanjivao demokratski svet i međunarodno pravosuđe. Olako se zaboravlja da je ovo već drugi mandat prozapadnog i demokratskog šefa države – predsednika Borisa Tadića.

Osim toga, hapšenje napokon pobija veliku teoriju zavere u koju su Bošnjaci godinama verovali – da je američki pregovarač Ričard Holbruk (Richard Holbrooke) sklopio tajni dogovor sa Karadžićem kako bi olakšao postizanje Dejtonskog sporazuma kojim je okončan bosanski rat. Aranžman je navodno podrazumevao prećutnu amnestiju za lidera bosanskih Srba, garantujući mu nedodirivost. Ova teorija zavere bila je puštana u promet uvek kada bi u političkom smislu bilo korisno dovesti u pitanje Dejtonski sporazum i ustavne temelje poratne Bosne i Hercegovine.

Razumljivo je da se sada mnogi ljudi raduju što je Karadžić na optuženičkoj klupi – i imaju pravo, pošto to znači da jedno od najprljavijih poglavlja u istoriji Balkana sada može biti u potpunosti istraženo, i napokon privedeno kraju.

Ali se to neće dogoditi tako brzo. Ovo upozorenje je neophodno zbog toga što su očekivanja među žrtvama u Bosni i Hercegovini toliko velika. Ti ljudi se osećaju izneverenima od strane međunarodnog pravosudnog sistema zbog toga što im dokazi koji se tiču njihovog stradanja nisu predloženi u potpunosti i blagovremeno.

U isti mah, mnogi Srbi – pogotovo generacija rođena osamdesetih – zaslužuju da sa njih bude skinuta Karadžićeva ljava, kako bi mogli da podvuku crtu pod svoju nedavnu prošlost.

Na kraju – ali ne i najmanje važno – svi političari će sada pažljivo pratiti suđenje Karadžiću, u nadi da će im ono pružiti priliku da ostvare nade i očekivanja onih koji su najviše stradali u jugoslovenskim ratovima.

Dr Zoran Pajić je gostujući profesor Odseka za proučavanje rata na londonskom Kings Koledžu i član Upravnog odbora IWPR-a.

Focus: [International Criminal Tribunal for the former Yugoslavia](#)

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/hapsenje-karadzica-rusi-mit-o-nekaznjivosti>